

MARTA
GUŚNIEWSKA

Tarabumba!

ALE CYRK...

REŻYSERIA **MAGDALENA
MIKLASZ-TURNA**

TARABUMBA! ALE CYRK...

Lekcja teatralna dla klas I—III
— wprowadzenie do spektaklu

Temat: „TEATR MA 80 LAT – POZNAJMY JEGO HISTORIĘ”

Czas: 45 minut

Z okazji 80-lecia Teatru Groteska oraz premiery spektaklu ***Tarabumba! Ale cyrk...*** proponujemy scenariusz lekcji wprowadzającej dla dzieci w wieku 6–10 lat.

Lekcja pozwala uczniom poznać podstawowe informacje o teatrze, jego historii, specyfice teatru lalek oraz o Teatrze Groteska.

Cele zajęć

- ★ Uczniowie poznają podstawowe informacje o teatrze i jego historii.
- ★ Wiedzą, kto pracuje w teatrze i jak wygląda scena.
- ★ Uczą się zasad właściwego zachowania podczas spektaklu.
- ★ Poznają historię i charakter Teatru Groteska oraz specyfikę teatru lalek.

Przebieg zajęć

1. Rozmowa wstępna (ok. 5 min)

- ★ Rozpoczynamy od pytań: czym jest teatr, jak wygląda budynek teatralny, kto w nim pracuje,.
- ★ Nauczyciel zbiera odpowiedzi dzieci i wprowadza temat lekcji – rozmowa ma za zadanie aktywizować dzieci i przygotować je do przyswojenia dalszych informacji.

2. O teatrze – usystematyzowanie wiedzy (ok. 15 min)

W tej części nauczyciel omawia najważniejsze informacje:

- ★ **Początki teatru:** sięgają starożytnej Grecji. Można omówić, jak wyglądały starożytne teatry (amfiteatry, widownia, scena) i jaka była tematyka spektakli (mitologia, bogowie, bohaterowie).
- ★ **Scena i widownia:** warto pokazać schemat lub zdjęcie współczesnej sceny i omówić, jak wygląda przestrzeń teatralna.
- ★ **Tworzenie spektaklu:** oprócz aktorów w teatrze pracują reżyser, scenograf, osoby od światła i dźwięku, kostiumów. Można omówić, jak każdy z nich wpływa na odbiór przedstawienia.
- ★ **Aktorzy „na żywo”:** warto podkreślić różnicę między teatrem a filmem.
- ★ **Etykieta widza:** omówienie zasad zachowania w teatrze – nie rozmawiamy, nie jemy, nie przeszkadzamy, nagradzamy artystów brawami.

Teatr Groteska – podstawowe informacje:

- ★ Powstał w Krakowie w 1945 roku, założony przez Władysława i Zofię Jareków.
- ★ Początkowo był **pierwszym w Polsce teatrem lalkowym dla dorosłych**, dopiero później skierował swoją uwagę na młodszą widownię.
- ★ W spektaklach Groteski obok aktorów pojawiają się **lalki i maski teatralne**, często w dużych, widowiskowych formach.

Warto omówić z dziećmi różne typy lalek:

- ★ **Marionetki** – poruszane na niciach, wymagają zręczności operatora,
- ★ **Pacynki** – zakładane na rękę, łatwe do animacji,
- ★ **Kukiełki** – poruszane od dołu lub przez kilka osób,
- ★ **Jawajki** – prowadzone od dołu, często w spektaklach plenerowych.
- ★ **Maski teatralne:** można pokazać lub opisać ich wygląd i funkcję
– służą do podkreślenia charakteru postaci, emocji, mogą być symboliczne.

Na zakończenie tej części nauczyciel przypomina, że uczniowie wezmą udział w spektaklu przygotowanym specjalnie na jubileusz 80-lecia Teatru Groteska.

fot. B. Ropski

3. Zadanie plastyczne (ok. 15 min)

- ★ Dzieci rysują salę teatralną: scenę, kurtynę i widownię.
- ★ Na scenie przedstawiają to, co chciałyby zobaczyć w teatrze – postać, zwierzę, ulubionego bohatera lub własny pomysł na przedstawienie.
- ★ Można omówić kilka prac na forum klasy, zachęcając dzieci do wyjaśnienia, co narysowały i dlaczego.

4. Podsumowanie (ok. 10 min)

- ★ Nauczyciel zbiera najważniejsze informacje:
  - ★ czym jest teatr i skąd się wywodzi,
  - ★ jak wygląda scena i kto w teatrze pracuje,
  - ★ zasady zachowania widza,
  - ★ czym wyróżnia się Teatr Groteska i jego spektakle lalkowe.
- ★ Lekcję kończy zapowiedź wspólnego wyjścia na spektakl **Tarabumba! Ale cyrk...**, będący częścią obchodów jubileuszu 80-lecia Teatru Groteska.

TARABUMBA! ALE CYRK...

Lekcja teatralna dla klas I–III
– po spektaklu

Temat: „**BAMBINO I POMAGANIE INNYM**”

Czas: 45 minut

Po obejrzeniu spektaklu ***Tarabumba! Ale cyrk...*** proponujemy zajęcia, które pozwolą dzieciom zastanowić się nad przesłaniem przedstawienia i utrwalić jego treść.

Cele zajęć

- ★ Dzieci potrafią opowiedzieć, o czym był spektakl.
- ★ Rozumieją, że pomaganie innym przynosi dobre skutki.
- ★ Potrafią wskazać postaci, którym Bambino pomagał i wyjaśnić, jak zmieniła się sytuacja w cyrku.
- ★ Uczą się wyrażać swoje refleksje plastycznie lub poprzez krótkie odgrywanie scen (forma wybrana przez nauczyciela).

Przebieg zajęć

1. Rozmowa wprowadzająca (ok. 10 min)

- ★ Nauczyciel pyta dzieci, co zapamiętały ze spektaklu:
  - ★ Kto był głównym bohaterem?
  - ★ Jakie problemy miały postaci w cyrku?
  - ★ Komu Bambino pomagał i w jaki sposób?
- ★ Można omówić wnioski dzieci, uzupełniając je o kontekst: jak pomoc Bambino wpłynęła na cały cyrk i jego przedstawienie.

2. Omówienie wartości pomagania (ok. 15 min)

- ★ Nauczyciel kieruje rozmową na temat wartości pomagania:
  - ★ Dlaczego pomaganie jest ważne?
  - ★ Jak czuł się Bambino, gdy pomagał?
  - ★ Jak czuły się osoby i zwierzęta, którym udzielił pomocy?
- ★ Można przytoczyć przykłady z życia codziennego, by dzieci mogły porównać z sytuacją w spektaklu.
- ★ Warto zaznaczyć, że dzięki pomocy innych bohaterów cyrk odrodził się i mógł wystąpić – pokazując dzieciom, że pomoc ma realne skutki.

fot. B. Ropski

3. Ćwiczenie praktyczne – forma wybrana przez nauczyciela (ok. 15 min)

Nauczyciel decyduje, czy dzieci wykonają rysunek, czy odegrają scenkę. Temat w obu wariantach pozostaje ten sam: „Bambino komuś pomaga”.

Cel ćwiczenia

- ★ Utrwalenie fabuły spektaklu *Tarabumba! Ale cyrk....*
- ★ Refleksja nad wartością pomagania innym.
- ★ Rozwijanie kreatywności, ekspresji plastycznej i teatralnej.

Wariant 1 – zadanie plastyczne

Instrukcja dla nauczyciela:

1. Wyjaśnij dzieciom temat: „Narysuj scenę, w której Bambino komuś pomaga”.
2. Można podpowiedzieć, aby dzieci:
  - ★ pokazały, kto potrzebuje pomocy,
  - ★ zaznaczyły emocje postaci (radość, wdzięczność, zaskoczenie),
  - ★ dodały szczegóły scenografii cyrkowej, np. scenę, zwierzęta, rekwizyty.
3. Po skończeniu rysunków kilka prac można omówić w klasie:
  - ★ dzieci opisują, co przedstawiły i jakie emocje odczuwają postacie,
  - ★ nauczyciel zachęca do refleksji: „Jak pomoc zmienia sytuację?”.
4. Prace można powiesić w klasowej galerii pod hasłem: „Pomaganie się opłaca!”.

Wariant 2 – krótka scenka teatralna

Instrukcja dla nauczyciela:

1. Podziel dzieci na małe grupy (3–5 osób).
2. Wyznacz temat: „Odegraj scenę, w której Bambino komuś pomaga”.
3. Można pomóc dzieciom:
  - ★ wybrać bohatera, któremu pomagają (postać z cyrku, zwierzę lub inny bohater),
  - ★ pokazać w scence reakcje obu stron (Bambino i ten, komu pomaga),
  - ★ dodać elementy cyrkowej scenerii (przedmioty, rekwizyty, ruch sceniczny).
4. Po wykonaniu scenek każda grupa prezentuje swoją mini-scenę reszcie klasy.
5. Nauczyciel zachęca dzieci do refleksji:
  - ★ Jak zmieniło się samopoczucie bohaterów po pomocy?
  - ★ Dlaczego warto pomagać innym w życiu codziennym?

Wskazówki dodatkowe

- ★ Nauczyciel decyduje, którą formę ćwiczenia wykorzystać w klasie.
- ★ Ćwiczenie może być wykonane w całości plastycznie lub teatralnie – zależnie od warunków sali i możliwości czasowych.
- ★ Celem jest przeżycie i zrozumienie przesłania spektaklu, a nie perfekcja rysunku czy aktorstwa.

4. Podsumowanie i refleksja *(ok. 5 min)*

- ★ Nauczyciel wraz z dziećmi przypomina główne przesłanie spektaklu: pomaganie innym poprawia sytuację i sprawia, że wszyscy czują się dobrze.
- ★ Można zakończyć krótką rozmową o tym, jak dzieci w klasie lub w domu mogą sobie pomagać na co dzień (w zadaniach, w zabawie, w nauce).

